

Afghanistan và n ch a có hòa bình 10 năm sau ngày l t đ ch đ Taliban

Tác Giả: Đ c Tâm

Chúa Nhật, 02 Tháng 10 Năm 2011 15:33

K t năm 2005, tàn quân Taliban b t đ u tr i d y m nh m

Pháo binh M t n công m t can c c a quân Taliban t i t nh Kuanar (phía tây Afghanistan)
hôm 28/9/2011
REUTERS/Erik De Castro

Ngày 7/10/2001 Hoa K và các đ ng minh m màn cu c t n công quân s c a vào Afganistan l t đ ch đ H i giáo c c đoan Taliban. Sau 10 năm chi m đóng Afghanistan và t n kém hàng trăm t đô la, Hoa K và liên quân qu c t v n không th tri t t n g c l c l ng n i d y Taliban.

Ngày 07/10/2001, g n m t tháng sau lo t kh ng b nh m vào Hoa K làm hàng ngàn ng i thi t m ng, chính quy n George Bush cùng v i đ ng minh Anh Qu c phát đ ng chi n tranh, t n công vào Afghanistan, l t đ ch đ H i giáo c c đoan Taliban và truy lùng các ph n t kh ng b c a m ng l i Al Qaida đang l n tr n t i đó.

Sau 10 năm chi m đóng Afghanistan và t n kém hàng trăm t đô la, Hoa K và liên quân qu c t v n không th tri t t n g c l c l ng n i d y Taliban.

Các nhà phân tích đ u có cùng m t nh n đ nh, v i vi c quân đ i M và Liên minh B c Đ i Tây D ng - NATO, t nay đ n 2014, tri t thoái toàn b kh i Afghanistan, tri n v ng hòa bình t i n c này tr n xa v i, trong b i c nh quân Taliban đ y m nh chi n tranh du kích và t ch i đàm phán v i chính quy n Kabul.

Chán ngán v m t ch đ c c đoan, thô b o, n n kinh t ki t qu , nghèo kh và đ t n c b cô l p, ng i dân Afghanistan đã hân hoan ph n kh i tr c s s p đ nhanh chóng c a chính quy n Taliban.

M i năm sau, cho dù m t ph n th đô Kabul đã có nh ng tòa nhà cao t ng hi n đ i, đ i đa s ng i dân Afghanistan l i coi 140 000 binh sĩ c a NATO đ i ch huy c a Hoa K là quân xâm l c, l c l ng chi m đóng, không th c hi n nh ng l i h a mang l i hòa bình và ph n vinh cho n c này.

Tu n trắng m t trong nh ng năm đ u gi a t ng th ng Hamid Karzai và các đ ng minh ph ng Tây cũng đã bi n đ i thành m i quan h c ng th ng và nghi k .

Ông Karzai t cáo là nhi u dân th ng Afghanistan đã b thi t m ng trong các chi n đ ch quân s c a NATO, trong khi đó, ph ng Tây ch trích n n tham nhũng và b t l c c a chính ph Kabul.

Theo nhi u chuyên gia, đ c AFP trích d n, thì liên quân qu c t , đ c bi t là Hoa K đã ph m sai l m ch quan, quá t tin, sau khi giành đ c th ng l i m t cách d dàng trên chi n tr ng Afghanistan trong giai đo n h u 2001.

K t năm 2005, tàn quân Taliban b t đ u tr i d y m nh m , lôi kéo chính quy n Kabul và đ ng minh ph ng Tây vào m t cu c xung đ t đ m máu m i, gi ng nh trong chi n tranh ch ng quân đ i Liên Xô vào nh ng năm 1980 và cu c n i chi n kéo dài cho đ n khi quân Taliban lên c m quy n, vào năm 1996.

M c dù Afghanistan đã có m t s thay đ i đáng k trong lĩnh v c giáo d c, chăm sóc y t và phát tri n kinh doanh, buôn bán t i nh ng thành ph l n, nh ng chính quy n c a t ng th ng Karzai h u nh ch ki m soát đ c th đo Kabul, ph n còn l i c a đ t n c n m trong tay các th lãnh quân s đ a ph ng ho c quân n i d y Taliban.

Vi c qu n lý t i t hàng trăm t đô la vi n tr c a ph ng Tây (riêng M đã chi 444 t đô la), t n n tham nhũng tr m tr ng, đã càng làm n i b t s y u kém, b t l c c a Nhà n c Afghanistan

hi n nay.

Tháng B y v a qua, T ch c Nghiên c u Kh ng ho ng Qu c t (International Crisis Group) nh n đ nh, « sau m t th p niên vi n tr t, c ng đ ng qu c t đã th t b i trong vi c xây d ng Afghanistan thành m t n c n đ nh v chính tr và có th đ ng v ng đ c v kinh t ».

T năm 2007, các v b o l c, xung đ t quân s gia tăng t i Afghanistan, m i năm, s binh sĩ n c ngoài t vong l i càng cao. Theo Liên Hi p Qu c, trong 8 tháng đ u năm 2011, các v b o đ ng đã tăng 40% so v i cùng th i k này năm ngoái. Đa s ng i dân các ph ng Tây không mu n chính ph c a h sa l y vào m t cu c chi n « hao ng i t n c a ».

Tháng B y năm nay, Hoa K và NATO đã b t đ u th c hi n l ch trình t ng b c rút l c l ng chi n đ u ra kh i Afghanistan và đ n năm 2014, thì Afghanistan t đ m trách an ninh qu c gia. Theo gi i ngo i giao và chuyên gia n c ngoài, đó là m t s đánh c c đ y r i ro b i vì quân đ i Afghanistan còn y u kém, binh sĩ không có quy t tâm, tham nhũng, đào ngũ, th m chí đ ng l o v i quân Taliban.

Trong th i gian qua, Washington kêu g i m t s ph n t Taliban « ôn hòa » đàm phán hòa bình v i chính quy n Kabul. Nh ng quân n i d y đang t th m nh, tr c m t, không th y có nhu c u đàm phán v i chính ph c a ông Karzai. B ng ch ng là v ám sát c u t ng th ng Afghanistan Burhanuddin Rabbani, ng i ch u trách nhi m đàm phán v i quân Taliban.

Nhà phân tích Shashank Joshi, thu c H c vi n Anh Royal United Services nh n đ nh, « Kh năng có m t cu c n i chi n trong t ng lai (sau năm 2014) đã tăng trong nh ng năm v a qua » và vi c ám sát ông Rabbani cho th y nguy c này càng cao.